

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Aziatische tijgers

Venema, P.

Citation

Venema, P. (1998). Aziatische tijgers. *Bestuurskundige Berichten*, 13(1), 26-29. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234115>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234115>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Aziatische tijgers

P. Venema

De groep Aziatische landen die de laatste decennia een stormachtige groei hebben doorgemaakt, zijn de laatste maanden met een harde klap op aarde aangekomen. Maleisië, Indonesië, Zuidkorea kenden allen grote problemen die alleen met internationale financiële hulp zijn opgelost of opgelost kunnen worden. De grote hulpverlener in het oosten, Japan, heeft zelf ook moeilijkheden: de gevolgen van het instorten van de bubbel-economie. En opeens zag iedereen het ook aankomen, terwijl enkele jaren geleden goeroes nog voorspelden dat Japan en de zogenaamde Aziatische tijgers de Verenigde Staten en de landen van de Europese Unie zouden overvleugelen.

De groei van de tijgers

Onder de groep van Aziatische tijgers verstaat men over het algemeen een groep landen in Azië die al geruime tijd een ongekeerde economische groei doormaken (Indonesië, Maleisië, de Filipijnen en Thailand). Kritiek is er vaak ook op deze landen. Ze beschermen hun eigen markten en ze zijn niet echt democratisch. In Indonesië geniet de familie van de president een ongekeerde vrijheid en bescherming om op commercieel avontuur te gaan. Vaak roepen de 'tijgers' en andere Aziatische landen 'typisch Aziatische waarden' om het ontbreken van een echt democratische rechtsstaat te verklaren en dat juist het ontbreken van allerlei democratische principes voor de groei zorgt.

Het waarom van de groei is echter heel discutabel. Waarom is dit van belang? De stormachtige economische groei is een interessant voorbeeld voor bijvoorbeeld de Afrikaanse landen die nog steeds een minimale en zelfs vaak een negatieve groei kennen. Om echter goede adviezen te kunnen geven moet men wel het 'hoe en waarom' van de economische groei in

Azië kennen.

Arbeid, kapitaal en technologie vormen de basis voor de produktie van goederen en diensten. Alle drie de elementen moeten aanwezig zijn voor economische groei. Debat bestaat echter over de aanjager van groei. Wordt groei voornamelijk veroorzaakt door de inzet van meer arbeid en kapitaal of moet de oorzaak meer gezocht worden bij de inzet van de verbeterde technologie. Groei door inzet van meer arbeid kent een grens; na verloop van tijd is iedereen werkzaam. Ook de inzet van meer kapitaal kent beperkingen, want meer groei van kapitaal dan van arbeid, betekent dat het rendement zal afnemen. Daarom is aanhoudende verbetering van technologie noodzakelijk voor continue groei, zgn. 'intensive growth', omdat de beide andere factoren beperkingen kennen.

De algemeen aanvaarde oorzaak van de ongekeerde economische groei onderschrijft deze theorie. Doordat de Aziatische tijgers sneller en efficiënter dan andere landen gebruik maken van technologie. Daar is niet iedereen het mee eens...

Ander onderzoek ziet het allemaal wat eenvoudiger. Bijvoorbeeld Paul Krugman spreekt ook van de mythe van de Aziatische groei. De groei in de Aziatische landen ligt veel meer in de inzet van het in decennia opgebouwd potentieel aan arbeid en kapitaal. Dit wordt nu eindelijk ingezet. Dat betekent ook dat de groei grenzen kent. Waarschijnlijker eerder dan later zal de groei in deze landen inzakken, omdat de factoren kapitaal en arbeid volledig zijn ingezet. Ervaringen in Azië zijn slechts beperkt geschikt om als basis te dienen voor adviezen aan andere landen. Ook al kan het succes in economisch opzicht herhaald worden, de inwoners van de landen heel wat moeten laten: weinig vrije tijd en een laag besteedbaar inkomen.

Een ander probleem met het vaststellen van de economische groei betreffen de standaard problemen van internationaal vergelijkend onderzoek. Want hoe betrouwbaar zijn gegevens over bijvoorbeeld Thailand in 1960? Dus met de conclusies van beide soorten onderzoek moet voorzichtig worden omgegaan. Wat wel duidelijk wordt is dat geen van de drie factoren voldoende aanleiding kunnen zijn voor de groei.

Ingrijpen van de overheid?

Het puur economisch debat is dus niet sluitend. Hoe kan de overheid zorgen voor een hoge economische groei? Dat is moeilijk aan te geven. Volgens sommigen dient de overheid zo ver mogelijk van de vrije markt te blijven. Zij dient alleen te zorgen voor een goede basis. Een tweede groep economen wil verder gaan, zij zien de overheid wel interveniëren in de economie, vooral in ontwikkelingslanden. Dit om de vrije markt te verbeteren. De derde groep gelooft niet dat ingrijpen van overheid effectief is. Dit omdat niet aan te geven is wat economische groei veroorzaakt; het grote gamma aan landen en bedrijven (van familiebedrijfjes tot *chaebols*) maken

het bestaan van een simpele sturing niet waarschijnlijk; de richting van de causaliteit tussen bijvoorbeeld onderwijs en economische groei is onduidelijk (zorgt goed onderwijs voor economische groei of biedt economische groei financiële ruimte aan de overheid om geld te besteden aan onderwijs?).

Investerings en exporten

Andere mogelijke redenen voor de sterke economische groei zouden de hoge investeringen en de export georiënteerdheid van deze landen kunnen zijn. Dat biedt goede perspectieven voor adviezen. Want als het juist is dan kan de overheid de goede sectoren steunen. Of deze verklaring echt klopt steunt op twee theses. In de eerste plaats een empirische. De Aziatische landen laten een hoge mate van investeringen en een hoge export zien. Het theoretische argument veronderstelt dat investeringen zorgen voor meer kapitaal dat aangewend kan worden om welvaart te creëren. Veel export betekent dat de economie vrij open is en dus blootgesteld aan de wereldeconomie. Dat zorgt ervoor dat technologische vernieuwing in hoog tempo plaatsvinden.

Bekijkt men echter de cijfers vanaf 1960 dan zien we dat economische groei, investering en een grote mate van openheid gezamenlijk optreden. Het is niet zo dat een grote mate van openheid en veel investeringen vooraf gaan aan economische groei.

Onderwijs

Uit ander onderzoek naar een groot aantal landen blijkt dat een goed primair onderwijs en minder dan gemiddelde verschillen in inkomensverdeling (en landbezit) beter presteren in de periode na 1960, met een vergelijkbaar BNP per hoofd van de bevolking in 1960. Dit lijkt in hoge mate op te gaan voor de Aziatische landen. Echter hoe dit verband in de praktijk moet worden toegepast is moeilijk. Hoewel gelijkheid in inkomen en landbezit waarschijnlijk

positief werkt als de overheid probeert dit te bewerkstelligen door herverdeling van het grondbezit, veroorzaakt zij naar verwachting grote sociale onrust die wel voor een lagere economische groei kan zorgen.

Het 'wonder' van de Aziatische tijgers

Dit korte betoog laat een aantal dingen zien. In de eerste plaats dient naar mijn mening het wonder betwijfeld te worden. Veel eerder lijkt slechts sprake van het (eindelijk) benutten van produktiefactoren. Ten tweede zijn er weinig lessen uit te trekken. Uiteraard blijken sommige factoren een positieve bijdrage te leveren aan economische groei. Maar een eenduidige simpele advies bestaat niet, want veel van de factoren die groei beïnvloeden zijn heel moeilijk te sturen. Bijvoorbeeld inkomensongelijkheid. Ten derde lijkt het wonder de laatste maanden een beetje op zijn eind te lopen en zijn de Aziatische landen met een harde klap geland.

Azië downhill

Vanaf maart is het goed misgegaan in Azië. In negen maanden is de Thaise bath bijna 40% in waarde gedaald ten opzichte van de dollar. De Indonesische rupiah is met bijna 35% in waarde gedaald; de Maleisische ringgit een kleine 30% en de Filipijnse peso ongeveer 25% (alle ten opzichte van de Amerikaanse dollar).

Volgens de Maleisische president Dr. Mahathir lag de schuld bij een 'Joods complot' tegen het arme Maleisië, hiermee doelend op de speculant Soros. De beurs van Kuala Lumpur is sinds januari 1997 dan ook met 60% gedaald. Indonesië wordt door het Internationaal Monetair Fonds (IMF) met 40 miljard dollar gesteund. Suharto zegt toe de economie te hervormen en onder andere 16 banken te sluiten. Deze voortvarendheid doet het goed bij de internationale gemeenschap. Echter de twijfel slaat

toe als volgens officieuze bericht 5 miljard dollar gebruikt wordt om bedrijven te redden! Waarschijnlijk zijn de eigenaars hiervan leden van de omvangrijke Suharto clan. Ondertussen verkeerd ook Thailand in grote financiële problemen, ook zij ontving geld van het IMF, ruim 17 miljard dollar. En als laatste land ontving ook Zuidkorea uitgebreide steun, 55 miljard dollar, om de economie van het land te redden. In een heel korte periode moest het IMF dus voor ruim 110 miljard dollar bijspringen, hetgeen ook voor het IMF enige financieringsproblemen veroorzaakte. En of het nog niet genoeg was zijn er ook in Japan problemen in het bedrijfsleven. Omdat na het inklappen van de bubbel-economie de financiële sector nooit deugdelijk is gesaneerd komen nu banken e.d. in de problemen. De enorme hoeveelheid slechte leningen is met creatief boekhouden buiten de administratie gehouden. Maar vroeg of laat kom je hier natuurlijk mee in de problemen. Zoals nu dus. Het grootste probleem is of de beide grootste kredietverschaffers in Azië, Zuidkorea en Japan hier nu mee doorgaan nu ze zelf in de problemen zijn geraakt. Als zij de kredieten, die ze aan andere landen in Azië niet verlengen, komen deze in zeer grote problemen.

Voor het ontstaan zijn drie hoofdoorzaken te geven. In de eerste plaats het bestaan van een slecht ontwikkeld financieel systeem. Ten tweede een overheid die een niet vol te houden economische politiek voert: het gevoerde monetair beleid en de beoogde waarde van de valuta gaan niet samen. Dit zorgt natuurlijk voor frictie op de lange termijn. Ten derde het ontbreken van betrouwbare instituties en een groot aantal slechte leningen. Lange tijd, ruim vijftien jaar kende de Aziatische landen een ongekende groei, vanzelf gaat men denken dat er geen grenzen zijn; dat investeringen altijd rendement opleveren.

Het IMF zet het standaard pakket maatregelen in als

voorwaarde voor het verlenen van steun: deregulering, privatisering, herstructurering etcetera. Volgens sommigen is dit fout, omdat de Aziatische landen een zeer goede basis hebben, en niet te vergelijken zijn met de Latijns/Zuid Amerikaanse landen die in de jaren tachtig in de problemen kwamen. De Aziatische 'tijgers' hebben dus geen ingrijpende hervormingen nodig, maar tijdelijke steun. De ingrijpende maatregelen in Zuidkorea kunnen heel wel zorgen voor sociale onrust, die toch al sluimerend aanwezig is, die de economische situatie alleen maar kan verergeren. Voor deze opvatting is wat te zeggen, want vijftien jaar economische groei zonder veel problemen kan niet anders betekenen dat er een redelijk stevige basis ligt. De eisen van het IMF voor steun kunnen voor sommige landen wel eens te hard zijn en de landen dieper in de recessie duwen in plaats van zo snel mogelijk op weg te helpen.

advertentie

INTERIM ASSISTANCE CONFERENCE HANDLING

Oproepkrachten

Interim Assistance wil graag in contact komen met studenten die als oproepkracht willen helpen bij het verzenden-klaar maken van grote hoeveelheden brieven. Het gaat hierbij om enkele projecten per maand. Heb je interesse? Bel dan met de Interim Assistance Sollicitatie Lijn, 071 5661927 om een afspraak te maken voor een kort introductiegesprek.

**WERKEN WAAR JE GEWAARDEERD WORDT?
DAN ZIT JE BIJ INTERIM ASSISTANCE GOED!**

Geraadpleegde literatuur

- IMF, *Growth in East Asia*, Economic Issues 1, Washington 1996.
- 'Empires can strike back', *Financial Times*, November 5 1997, pp. 13.
- 'Asia's Financial Turmoil', *International Herald Tribune*, November 3, 1997, pp. 1, 10-11.
- 'Bitter medicine could heal peninsula's rift', *Financial Times*, November 24 1997, pp. 18.
- 'Before they all fall down', *Financial Times*, November 25 1997, pp. 17.
- 'Might Asia lose a decade', *Financial Times*, November 27 1997, pp. 15.
- 'Riding to the rescue', *Financial Times*, December 5 1997, pp. 13.

Peter Venema

Student bestuurskunde in Leiden

Interim Assistance Conference Handling bestaat nu ruim één jaar en is gespecialiseerd in het verzorgen van de registratie en verdere afhandeling van zakelijke evenementen. Hierbij kan gedacht worden aan product introducties, congressen, dealerdagen, seminars, etc. Onze opdrachtgevers zijn met name actief in de zakelijke dienstverlening. Om de groeiende vraag naar onze diensten op een efficiënte wijze te kunnen vervullen, zijn wij op zoek naar nieuwe medewerkers, m/v.

vacature IA-V001